

Міграція на вільне програмне забезпечення

Машков В. В.

SoftServe Inc., mashckoff@gmail.com

Розглядаються етапи міграції з успадкової пропрієтарної системи на вільне ПЗ.

Перед багатьма організаціями постають питання повного чи часткового переходу на використання вільного ПЗ. Іноді здається, що питання, що постають, неймовірно важкі, кількість проблем росте кожного дня. І що з цим впоратись неможливо. Але це не так, це доведено історією. Наприклад, років 18 тому на більшості комп'ютерів домінувала ОС MS DOS, редактор "Лексікон" і Norton Commander. Потім з'явилася графічна надбудова - Windows 3.1, яка зажадала зміни підходів до вирішення проблем офісної автоматизації. Отже, подібні еволюційні процеси є природними для будь-якого типу програмного забезпечення. І єдина різниця в тому, що тепер у користувачів при прийнятті рішення про міграцію на нову програмну платформу з'явився вибір -- можливість використання вільного ПЗ. Причин використання багато - це можливість знизити вартість ліцензій або ж бажання підвищити безпеку системи чи потреба у відкритих стандартах. Згадайте коли до Вашого Office 95 потрапив документ у форматі Office 97 — скільки проблем виникло через несумісність форматів. Це лише один сумний приклад наслідків використання пропрієтарного ПЗ.

Як ілюстрацію візьмемо типову невелику фірму чи підрозділ: один виділений сервер і декілька робочих станцій. Історично склалося так, що тут найчастіше використовується пропрієтарне ПЗ.

Отже, прийшов день "ЧЕ" і виникла потреба у зміні використовуваних програмних рішень - з'явилась потреба міграції на нову систему. Такі міграції є двох типів - спішні і успішні. Для успіху, перш за все необхідно сформувати робочу групу. В яку в обов'язковому порядку, крім технічних фахівців, повинен входити організатор (це може бути керівник підрозділу або менеджер більш високого рівня), який вирішує питання не-технічного характеру. Непоганою ідеєю буде включити до складу рупи незалежного експерта, чия оцінка дасть змогу уникнути прорахунків на етапі проектування, тестування і впровадження рішення на базі ВПЗ.

Наступним кроком буде опис існуючої системи. Тут необхідно провести інвентаризацію існуючого апаратного та програмне забезпечення, а також описати модель (функціональність) діючої інформаційної системи.

Наступним етапом є опис функціональних можливостей проектованої системи, щоб уникнути переплати за надмірну функціональність і підвищену вимогу до апаратного забезпечення. Наприклад, потреба в електронних словниках може бути лише в деяких спеціалістів, а історично було встановлено скрізь. На цьому етапі нам стане в нагоді побудована на попередньому етапі модель діючої інформаційної системи, з якої ми можемо перенести вимоги до її функціональних можливостей і врахувати

їх при проектуванні нової системи.

Оскільки ми хочемо побудувати економічно привабливу систему, нам необхідно обов'язково розглянути питання сукупної вартості володіння. Тема розрахунку сукупної вартості володіння ТСО актуальна, але на жаль не існує усталених методик розрахунку. Я не буду заглиблюватися в тонкощі розрахунку, але зупинюся на основних елементах, які, на мій погляд, необхідно врахувати. Часто вартість володіння вільним ПЗ є нижчою за рахунок відсутності обов'язкових ліцензійних платежів і низькому ризику вірусних атак. Основна складова частина вартості ТСО у вільних рішеннях припадає на підтримку.

В більшості випадків частина функціональності клієнтів закривається вільними аналогами без проблем. Якщо немає вільного аналога, то одним з рішень буде використання емуляторів оточення (Wine), термінальних рішень до серверів Microsoft Windows з конкурентними ліцензіями або даний пропрієтарний продукт у його рідному середовищі.

Пілотний проект буде основою для ухвалення рішення про впровадження нової інформаційної системи на базі ВПЗ. Під час вибору об'єкта випробувань необхідно знайти золоту середину. По-перше, вибраний об'єкт повинен надати достовірні дані для оцінки. По-друге, проведення пілотного проекту не повинно критично впливати на ведення бізнесу. У будь-якому випадку проведення пілотного проекту є вигідним кроком. Його результати можна використовувати і на інших ділянках.

Як приклад розглянемо заміну використання макросів MS Office, які використовуються для обчислень в нашій фірмі. Отже, мета - заміна офісного пакету вільним аналогом. У результаті ми маємо отримати макроси, які реалізують необхідну функціональність. У процесі заміни необхідно перевірити правильність роботи макросів і з'ясувати, як користувачі оцінюють роботу офісних пакетів "до" і "після".

Ретельне планування - запорука успіху міграції. Під час планування враховуйте особливі випадки. Це може і складне-спеціалізоване ПЗ та недостатня підготовка персоналу, що може зажадати його навчання. І особливі вимоги з боку керівництва (планування міграції на період подачі в податкову адміністрації річного звіту -- погана ідея). Складіть детальний план, в якому мають бути описаними всі деталі, починаючи від необхідності створення резервних копій існуючих даних до розгортання системи і закінчуючи термінами навчання користувачів. Приділіть особливу увагу перенесення даних з успадкованої системи до нової. На етапі навчання користувачів приділіть особливу увагу тим, хто є прихильником старої системи. На підставі додаткових даних після проведення пілотного проекту виправте кінцеву вартість проекту міграції. Визначте відповідальних осіб та складіть докладний календарний план, вкажіть у ньому проміжні контрольні точки.

Залишається найпростіше - власне міграція. Після переходу на використання рішень на базі ВПЗ Ви можете отримати: кращу безпеку системи в цілому; покращену керованість робочими станціями; зменшення залежності від закритого ПЗ.